

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในการเรียนการสอน
วิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำเสนอโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในการเรียนการสอน
วิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูภาษาไทยสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จำนวน 112 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2532 จำนวน 327 คน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 6

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น 1 ชุด ใช้สำหรับครูภาษาไทยและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 6
ลักษณะคำถามแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้คำถามแบบตรวจคำตอบ
(Check List)

ส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ในด้านความ มุ่งหมาย การดำเนินการ การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน การประเมินผล การจัดกิจกรรม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปริมาณและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแต่ละประเภท ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม ลักษณะแบบ สอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open End)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตาม วิธีการทางสถิติดังนี้

ส่วนที่ 1 รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 2 ตอนที่ 1 ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน และการประเมินผลการจัดกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ปริมาณและประโยชน์ของการจัดกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ แล้ว นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม นำเสนอในรูปความเรียง

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. รายละเอียดทั่วไป

1.1 ครูภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-35 ปี ภูมิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าสอนภาษาไทยมาแล้ว 11-15 ปี ปัจจุบันสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอนสัปดาห์ละ 16-20 คาบ สอนวิชาภาษาไทยทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก เน้นทักษะการอ่านมากที่สุดในการสอน ประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากปฏิบัติการสอนแล้วยังปฏิบัติหน้าที่อื่นอีก

1.2 นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 15-18 ปี บิดามีอาชีพเกษตรกร มารดามีอาชีพเกษตรกร รายได้รวมทั้งสิ้นของครอบครัวต่ำกว่า 4,000 บาท/เดือน กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชอบวิชาภาษาไทยในกลุ่มวรรณคดี และชอบทักษะการอ่าน ระดับคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ผ่านมาอยู่ในระดับ 2.00-2.99 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาไทยเป็นบางครั้ง โดยเข้าชมนิทรรศการเกี่ยวกับภาษาไทยที่จัดขึ้นในโรงเรียน ประสพการณ์การส่งเสริมการอ่านจากทางโรงเรียนที่ได้รับคือ ครูแนะนำหนังสืออ่านประกอบวิชาที่เรียน นอกจากหนังสือเรียนแล้วนักเรียนยังอ่านหนังสืออื่นอีกโดยอ่านปีละประมาณ 16 เล่มขึ้นไป และอ่านจากห้องสมุดโรงเรียน นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์เป็นบางวัน อ่านวารสารไม่จำกัดเล่มและอ่านบ้างไม่อ่านบ้าง

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2.1 ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรม สรุปได้ดังนี้

ทั้งครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน โดยมีครูภาษาไทยเป็นผู้ริเริ่ม และกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัด จุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมคือ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีทักษะทางการใช้ภาษาอันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน และในชีวิตประจำวัน รองลงมาคือเพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาทักษะทางการอ่านให้ดียิ่งขึ้น ครูภาษาไทยส่วนใหญ่เห็นว่า ครูผู้สอนเป็นผู้วางแผนและจัดกิจกรรมเอง รองลงมาคือครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรม ส่วนนักเรียนเห็นว่าครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรม รองลงมาคือครูผู้สอนวางแผนและจัดกิจกรรม ครูภาษาไทย เห็นว่าการจัดกิจกรรม

ในเวลาเรียน รองลงมาคือจัดในเวลาว่างของนักเรียน นักเรียนเห็นว่าจัดในเวลาพักกลางวัน และเวลาว่างของนักเรียน รองลงมาคือจัดในเวลาเรียน โดยที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า จัดกิจกรรมเป็นบางครั้ง ไม่สม่ำเสมอ ครูภาษาไทยส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม และให้ความร่วมมือดีเพราะมีการให้คะแนน แต่นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าเพราะกิจกรรมน่าสนใจ ครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันว่า มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นบางครั้ง โดยวิธี สังเกตการ เข้าร่วมกิจกรรมและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านประสบความสำเร็จปานกลาง

2.2 ปริมาณและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแต่ละประเภท

2.2.1 ปริมาณการจัดกิจกรรม

ปริมาณการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในชั้นเรียน สรุปได้

ดังนี้

ด้านกิจกรรมการอ่านในใจ โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียน เห็นสอดคล้องกันว่า มีปริมาณการจัดน้อย ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีความเหมาะสม คือ ให้นักเรียนอ่านวรรณคดีแล้ววิจารณ์เหตุการณ์ของตัวละคร ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่าน และให้นักเรียนแข่งขันหาความหมายของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ที่นักเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสม คือ ให้นักเรียนอ่านวรรณคดีแล้ววิจารณ์เหตุการณ์ของตัวละคร ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วฝึกตีความ และให้นักเรียนอ่านบทความแล้ววิเคราะห์ ที่ครูเห็นว่ามีความเหมาะสม คือ ให้นักเรียนอ่านบทความแล้ววิเคราะห์ ให้นักเรียนแข่งขันหาความหมายของคำจากพจนานุกรม และให้นักเรียนอ่านข่าวแล้ววิจารณ์ ที่นักเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสม คือ ให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่ชอบแล้ววิจารณ์หนังสือ ให้นักเรียนอ่านตัวอย่างบทวิเคราะห์ หนังสือในหนังสือพิมพ์ หรือวารสาร และครูแนะนำวิธีอ่านเร็วให้นักเรียน กิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีความเหมาะสม แต่นักเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสม คือ ให้นักเรียนแข่งขันหาความหมายของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ครูแนะนำวิธีอ่านเร็วให้นักเรียน และให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่ชอบแล้ววิจารณ์หนังสือ ส่วนกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีความเหมาะสม แต่นักเรียนเห็นว่ามีความเหมาะสม คือ ให้นักเรียนอ่านบทความแล้ววิเคราะห์

ด้านกิจกรรมการอ่านออกเสียง โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียน เห็นว่ามีความเหมาะสม ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมที่มีปริมาณ

การจัดมาก คือ ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียง ร ล หรือควมกล้ำอื่น ๆ จากคำประพันธ์ที่คล้องจอง หรือจากบทเพลง ที่ครูเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อย คือ ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นตัวละคร ในวรรณคดี ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ ด้านการอ่านออกเสียง และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหาการอ่านออกเสียงและเสนอแนะวิธีแก้ไข ที่นักเรียนเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อย คือ ให้นักเรียนอ่านข่าวและสารคดีทางเสียงตามสายของโรงเรียน ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหาการอ่านออกเสียงและวิธีแก้ไข และให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นตัวละครในวรรณคดี

ด้านกิจกรรมการอ่านทำนองเสนาะ โดยส่วนรวมครูเห็นว่ามามีปริมาณการจัดมาก แต่นักเรียนเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อย ในรายชื่อ กิจกรรมที่ครูเห็นว่ามามีปริมาณการจัดมาก คือ ให้นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มจากแถบบันทึกเสียงหรือวิทยากร และให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองแล้วอ่านเป็นทำนองเสนาะ ที่นักเรียนเห็นว่ามามีปริมาณการจัดมากคือ ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองแล้วอ่านเป็นทำนองเสนาะ นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มจากแถบบันทึกเสียงหรือวิทยากร ที่ครูเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อย คือ ให้นักเรียนฟังเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีหรือภาษาไทย และให้นักเรียนแข่งขันท่องคำประพันธ์ที่ไพเราะที่นักเรียนชอบ ที่นักเรียนเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อย คือ ให้นักเรียนแข่งขันท่องคำประพันธ์ที่ไพเราะที่นักเรียนชอบและให้นักเรียนฟังเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีหรือภาษาไทย

ด้านการพิจารณาหนังสือ โดยส่วนรวมและในรายชื่อครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีปริมาณการจัดน้อย ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อยคือ นักเรียนสนทนากันถึงหนังสือที่อ่าน ให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับหนังสือที่ชอบ และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงหนังสือที่ได้รับรางวัล ที่นักเรียนเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อย คือ นักเรียนสนทนากันถึงหนังสือที่อ่าน ให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับหนังสือที่ชอบ และนักเรียนได้วาทีเกี่ยวกับเรื่องในหนังสือที่อ่าน

ด้านการแสวงหาความรู้จากการอ่าน โดยส่วนรวมครูและนักเรียนเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อย ในรายชื่อ กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีปริมาณการจัดมาก คือ ครูมอบหมายงานค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียน และครูแนะวิธีหาเวลาว่างอ่านหนังสือให้นักเรียน กิจกรรมที่ครูเห็นว่ามามีปริมาณการจัดน้อย คือ นักเรียนทำสมุดภาพ

โดยใช้ข้อความพรรณนาภาพจากวรรณคดี นักเรียนจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียนแสดงข้อคิด คำคม จากหนังสือ และนักเรียนทำบันทึกการอ่านรวบรวมข้อคิด คำคมจากหนังสือ ที่นักเรียนเห็นว่า มีปริมาณการจัดน้อย คือ นักเรียนทำบันทึกการอ่านรวบรวมข้อคิด คำคมจากหนังสือ นักเรียนจัด ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียนแสดงข้อคิด คำคมจากหนังสือ และการจัดมุมหนังสือในชั้นเรียน

ปริมาณการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนอกชั้นเรียน สรุปได้ ดังนี้

ด้านประกวดแข่งขัน โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียนเห็น สอดคล้องกันว่ามีปริมาณการจัดน้อย ในรายชื่อ กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามี ปริมาณการจัดมาก คือ ประกวดอ่านทำนองเสนาะ ประกวดอ่านออกเสียงร้อยแก้วประเภทต่าง ๆ แข่งขันตอบปัญหาภาษาและวรรณคดีไทย ที่ครูเห็นว่ามีปริมาณการจัดน้อย คือ ประกวดคำขวัญ ส่งเสริมการอ่าน ประกวดอ่านออกเสียงกวีนิพนธ์ ประกวดการอ่านเร็ว ที่นักเรียนเห็นว่ามี ปริมาณการจัดน้อย คือ ประกวดคำขวัญส่งเสริมการอ่าน ให้นักเรียนเข้าฟังการประกวดการอ่าน ออกเสียง ประกวดการอ่านออกเสียงกวีนิพนธ์

ด้านนิทรรศการและการจัดป้ายนิเทศ โดยส่วนรวมและรายชื่อ ครูและนักเรียนเห็นว่ามีปริมาณการจัดน้อย กิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีปริมาณการจัดน้อย คือ ป้ายนิเทศ แนะนำนักเขียนและผลงาน โรงเรียนจัดนิทรรศการสัปดาห์หนังสือ และป้ายนิเทศแนะนำหนังสือ ที่ได้รับรางวัล กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่ามีปริมาณการจัดน้อย คือ ป้ายนิเทศแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ โรงเรียนจัดนิทรรศการสัปดาห์หนังสือ ป้ายนิเทศแนะนำนักเขียนและผลงาน

ด้านการแสดงและรายการบนเวที โดยส่วนรวมและรายชื่อ ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีปริมาณการจัดน้อย คือ นักเรียนที่ชนะการประกวดการอ่าน ออกเสียงสาธิตการอ่านออกเสียง นักเรียนชมภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องในหนังสือ การแสดง ละครจากเรื่องที่ได้อ่าน

ด้านโครงการ โดยส่วนรวม ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีปริมาณการจัดน้อย ในรายชื่อ ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีโครงการที่มีปริมาณการจัด มาก ได้แก่ โครงการห้องสมุดหมวดวิชาภาษาไทย ที่ครูเห็นว่ามีปริมาณการจัดน้อย คือ โครงการซ่อมเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการอ่าน โครงการวันอุทิศหนังสือ และ โครงการแนะนำแนวการอ่านทางเสียงตามสาย ที่นักเรียนเห็นว่ามีปริมาณการจัดน้อย คือ โครงการ

วันอุทิศหนังสือ โครงการให้ความรู้หน้าเสาธงวันละ 1 นาที และโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตรกับกรมวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์ ที่ครูเห็นว่ามียุทธศาสตร์การจัด น้อยที่สุดหรือไม่จัดเลย คือ โครงการแนะแนวการอ่านสู่โรงเรียนประถมศึกษา โครงการอ่าน ทุกวันวันละ 15 นาที และโครงการอ่านสร้างสรรค์จรรโลงใจของหน่วยศึกษานิเทศก์ ที่ครูเห็น ว่ามียุทธศาสตร์จัดน้อยที่สุดหรือไม่จัดเลย แต่นักเรียนเห็นว่ามียุทธศาสตร์จัดน้อย คือ โครงการแนะแนว การอ่าน สู่โรงเรียนประถมศึกษา โครงการอ่านทุกวันวันละ 15 นาที และโครงการ อ่านสร้างสรรค์จรรโลงใจของหน่วยศึกษานิเทศก์

2.2.2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรม

ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในชั้นเรียน สรุป ได้ดังนี้

ด้านการอ่านในใจ โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียนเห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก คือ ให้นักเรียนแข่งขันสะกดคำยาก ให้นักเรียนแข่งขันค้นหาความหมายของคำจากพจนานุกรม และให้นักเรียนแข่งขันตอบคำถามจาก เรื่องที่กำหนดให้อ่าน ที่นักเรียนเห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก คือ ให้นักเรียนแข่งขันตอบคำถามจาก เรื่องที่กำหนดให้อ่าน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วฝึกตีความ และให้นักเรียนอ่านบทความแล้ววิเคราะห์ ที่ครูเห็นว่ามียุทธศาสตร์น้อย คือ ให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วตั้งชื่อเรื่องใหม่ ที่นักเรียนเห็นว่ามียุทธศาสตร์น้อย คือ ให้นักเรียนสมมติตัวเองเป็นตัวละคร แล้วแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วตั้งชื่อเรื่องใหม่ และให้นักเรียนฝึกอ่านจับเวลาทุกครั้งที่ครูเข้าสอน ที่ครูเห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก แต่นักเรียนเห็นว่ามียุทธศาสตร์น้อย คือ ให้นักเรียนฝึกอ่านจับเวลาทุกครั้งที่ครูเข้า สอน ให้นักเรียนอ่านข่าวแล้วเขียนข้อความพาดหัวข่าว และให้นักเรียนสมมติตัวเองเป็นตัวละคร ในวรรณคดีหรือในนวนิยายแล้วแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ด้านการอ่านออกเสียง โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียนเห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก คือ ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียง ร ล และควมกล้ำอื่น ๆ จากคำประพันธ์ที่คล้องจองหรือจากบทเพลง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ปัญหาการอ่านและวิธีแก้ไข และให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการโฆษณาทาง วิทยุ โทรทัศน์ทางการอ่านออกเสียง ที่นักเรียนเห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก คือ ให้นักเรียนฝึกอ่าน ออกเสียง ร ล และควมกล้ำอื่น ๆ จากคำประพันธ์ที่คล้องจองหรือจากบทเพลง ให้นักเรียนอ่าน

ข่าว สารคดีทางเสียงความยาวของโรงเรียน และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหาการอ่านออกเสียง และเสนอแนะวิธีการแก้ไข ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ ให้นักเรียนฝึกอ่านข่าวโดยครู สร้างสถานการณ์การอ่านข่าว ทางวิทยุ โทรทัศน์ ให้นักเรียนแต่งบทโฆษณาแล้วฝึกอ่าน และให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เป็นตัวละครในวรรณคดี ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มากแต่ให้นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ ให้นักเรียนฝึกอ่านข่าวโดยครูสร้างสถานการณ์การอ่านข่าวทางวิทยุ โทรทัศน์ ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เป็นตัวละครในวรรณคดี และให้นักเรียนฝึกแต่งบทโฆษณาแล้วฝึกอ่าน

ด้านการอ่านทำนองเสนาะ โดยส่วนรวมครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีประโยชน์มาก ในรายชื่อ กิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มจากแถบบันทึกเสียงหรือวิทยากร ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองแล้วอ่าน เป็นทำนองเสนาะ ให้นักเรียนแข่งขันท่องคำประพันธ์ที่ไพเราะที่นักเรียนชอบ ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองแล้วอ่าน เป็นทำนองเสนาะ และให้นักเรียนฟังเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีหรือภาษาไทย ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ ให้นักเรียนแข่งขันท่องคำประพันธ์ที่ไพเราะที่นักเรียนชอบ ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มากแต่ให้นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ ให้นักเรียนแข่งขันท่องคำประพันธ์ที่ไพเราะที่นักเรียนชอบ

ด้านการพิจารณาหนังสือ โดยส่วนรวมครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก ในรายชื่อ กิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ นักเรียนสนทนากันถึงหนังสือที่อ่าน นักเรียนช่วยกันอภิปรายระดมความคิด เกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่ดีและไม่ดี ให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับหนังสือที่ชอบ และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงหนังสือที่ได้รับรางวัล ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ นักเรียนสนทนากันถึงหนังสือที่อ่าน นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับหนังสือที่ชอบ และนักเรียนช่วยกันอภิปรายระดมความคิด เกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่ดีและไม่ดี ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ นักเรียนโต้วาทีเกี่ยวกับเรื่องในหนังสือที่อ่าน และนักเรียนและครู สลับกันแนะนำหนังสือที่น่าสนใจทุกครั้งที่ครู เข้าสอน ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ นักเรียนโต้วาทีเกี่ยวกับ เรื่อง ในหนังสือ นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงหนังสือที่ได้รับรางวัล และนักเรียนและครูสลับกันแนะนำหนังสือที่น่าสนใจทุกครั้งที่ครู เข้าสอน ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มากแต่ให้นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงหนังสือที่ได้รับรางวัล และนักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่ชอบแล้วทำบรรณนิทัศน์คีย์หน้าห้องเรียน

ด้านการแสวงหาความรู้จากการอ่าน โดยส่วนรวมครูและนักเรียน เห็นสอดคล้องกันว่ามีประโยชน์มาก ในรายชื่อ กิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ ครูมอบหมาย งานค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียน ครูแนะวิธีหาเวลาว่างอ่านหนังสือให้นักเรียน และนักเรียนจัด บัณฑิตเทศน์หน้าชั้นเรียนแสดงข้อคิด คำคมจากหนังสือ ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ ครู มอบหมายงานค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียนครูแนะวิธีหาเวลาว่างอ่านหนังสือให้นักเรียน และการ จัดมุมหนังสือในชั้นเรียน ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ นักเรียนรายงานเกร็ดความรู้เกี่ยวกับ ภาษาไทยทุกครั้งที่ครูเข้าสอน บัณฑิตเทศน์หน้าบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการอ่าน ให้นักเรียน ทำจุลสารเกี่ยวกับภาษาไทยประจำห้อง เรียนแล้วแลกเปลี่ยนกันอ่าน ที่นักเรียนเห็นว่ามี ประโยชน์น้อย คือ นักเรียนจัดบัณฑิตเทศน์หน้าชั้นเรียน นักวิชาการที่มีผลงานดีเด่น ให้นักเรียน ทำจุลสารเกี่ยวกับภาษาไทยประจำห้องเรียนแล้วแลกเปลี่ยนอ่านระหว่างห้องเรียน และบัณฑิต เทศน์หน้าบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการอ่าน ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มากแต่ นักเรียนเห็น ว่ามีประโยชน์น้อย คือ นักเรียนทำสมุดภาพโดยใช้ข้อความพรรณนาภาพจากวรรณคดี นักเรียน จัดบัณฑิตเทศน์หน้าหนังสือที่ได้รับรางวัล และนักเรียนจัดบัณฑิตเทศน์หน้าชั้นเรียน นักวิชาการ ที่มีผลงานดีเด่น ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์น้อยแต่ นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ นักเรียนรายงาน เกร็ดความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยทุกครั้งที่ครูเข้าสอน

ประโยชน์ของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนอกชั้นเรียนสรุปได้ดังนี้

ด้านประกวดแข่งขัน โดยส่วนรวมครูและนักเรียน เห็นสอดคล้อง กันกันว่ามีประโยชน์มาก ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ ประกวดอ่านทำนองเสนาะ แข่งขันตอบปัญหาภาษาและวรรณคดีไทย และประกวดอ่านออกเสียงร้อยแก้วประเภทต่าง ๆ ที่ นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ แข่งขันตอบปัญหาภาษาและวรรณคดีไทย ประกวดอ่านออกเสียง ร้อยแก้วประเภทต่าง ๆ และประกวดอ่านทำนองเสนาะ ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ ประกวดร้องเพลงเกี่ยวกับวรรณคดีและคุณค่าภาษาไทย ประกวดวาดภาพจากเนื้อเรื่องในหนังสือ ที่อ่าน และประกวดขยอคนักเล่า ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มากแต่ นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ ประกวดขยอคนักเล่า ประกวดร้องเพลงเกี่ยวกับวรรณคดีและคุณค่าภาษาไทย ประกวดวาดภาพ จากเนื้อเรื่องในหนังสือที่ได้อ่าน

ด้านนิทรรศการและการจัดบัณฑิตเทศน์ โดยส่วนรวมครูและ นักเรียนเห็นสอดคล้องกันกันว่ามีประโยชน์มาก ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ บัณฑิตเทศน์หน้าหนังสือที่น่าสนใจ บัณฑิตเทศน์แสดงคำขวัญส่งเสริมการอ่าน บัณฑิตเทศน์หน้า

หนังสือที่ได้รับรางวัล ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ บ้ายนิเทศแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ บ้ายนิเทศแนะนำนักเขียนและผลงาน บ้ายนิเทศแนะนำวิธีอ่านหนังสือ ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์น้อยคือ บ้ายนิเทศแสดงภาพวาดจากเนื้อเรื่องในหนังสือ และพานักเรียนไปชมนิทรรศการ สัปดาห์หนังสือที่หน่วยงานอื่นจัด ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ บ้ายนิเทศแสดงภาพวาดจากเนื้อเรื่องในหนังสือ ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์น้อยแต่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ พานักเรียนไปชมนิทรรศการสัปดาห์หนังสือที่หน่วยงานอื่นจัด

ด้านการแสดงและรายการบนเวที โดยส่วนรวมครูและนักเรียน เห็นว่ามีประโยชน์มาก ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ นักเรียนที่ชนะการประกวดการอ่านออกเสียงสาธิตการอ่านออกเสียง การอภิปรายหนังสือที่ได้รับรางวัล และการแสดงละครจากเรื่องที่อ่าน ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ จัดรายการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือที่น่าสนใจ นักเรียนที่ชนะการประกวดการอ่านออกเสียงสาธิตการอ่านออกเสียง และนักเรียนชมภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องในหนังสือ ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ จัดรายการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือที่น่าสนใจ การแสดงจินตลีลา ฟ้อนรำ โดยประยุกต์ทำทางจากแบบเรียน และการแสดงหุ่นมือประกอบการเล่านิทาน ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อยคือ นักเรียนฟังนักเขียนพูดเรื่องหนังสือ การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือที่ได้รับรางวัล และการแสดงหุ่นมือประกอบการเล่านิทาน ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มากแต่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือที่ได้รับรางวัล ส่วนกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์น้อยแต่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ จัดรายการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือที่น่าสนใจ การแสดงจินตลีลา ฟ้อนรำ โดยประยุกต์ทำทางจากแบบเรียน และนักเรียนฟังผู้ทรงคุณวุฒิพูดถึงปัญหาการอ่านและวิธีการแก้ไข

ด้านโครงการ โดยส่วนรวมครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก ในรายชื่อกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ โครงการห้องสมุดทหววิชาภาษาไทย โครงการแนะนำแนวการอ่านทางเสียงตามสาย และโครงการวันอุทิศหนังสือ ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ โครงการห้องสมุดทหววิชาภาษาไทย โครงการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตรกับกรมวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์ และโครงการวันอุทิศหนังสือ ที่ครูเห็นว่ามีประโยชน์น้อยคือ โครงการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือทางเสียงตามสาย โครงการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตรกับกรมวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์ และโครงการแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่าน ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อยคือ โครงการอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ

ที่ได้รับรางวัลทางเสียงตามสาย ที่ครูเห็นว่ามิใช่ประโยชน์แก่นักเรียน เห็นว่ามีประโยชน์มาก คือ โครงการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือทางเสียงตามสาย โครงการส่งเสริมรักการอ่านในโรงเรียน ร่วมพัฒนาหลักสูตรฯ และโครงการแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่าน

2.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ครูส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ ไม่มีเวลาจัดกิจกรรมเพราะเนื้อหาในหลักสูตรมีมาก รองลงมาคือ ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาไว้จัดกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาการจัดกิจกรรม คือ นักเรียนไม่สนใจกิจกรรม รองลงมาคือ ขาดอุปกรณ์ ขาดงบประมาณ และไม่มีเวลาจัดกิจกรรมเพราะเนื้อหาในหลักสูตรมีมาก ครูส่วนใหญ่เห็นว่าข้อบกพร่องของนักเรียนคือ นักเรียนไม่รักการอ่าน รองลงมาคือ นักเรียนไม่กล้าแสดงออก นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าข้อบกพร่องของนักเรียน คือ นักเรียนไม่กล้าแสดงออก รองลงมาคือนักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ครูและนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมไว้ว่า ควรจัดกิจกรรมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรจัดกิจกรรมให้สนุกสนานน่าสนใจ ควรมีการประสานงานที่ดี ควรมีห้องสำหรับจัดกิจกรรมโดยเฉพาะ ควรมีหนังสือให้มากกว่านี้ ควรจัดกิจกรรมทุกเดือน และครูต้องการให้มีการนิเทศการจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ

การสร้างและนำเสนอโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำเสนอโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยนำเสนอโครงการกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นตรงกันว่า มีประโยชน์มาก และมีค่า มีดัชนีเลขคณิตของคะแนนความคิดเห็นของทั้งครูและนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดกิจกรรมตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ในโครงการแต่ละโครงการประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการสอน การประเมินผล แนวทางการจัดกิจกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ เมื่อสร้างโครงการเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำโครงการที่สร้างเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านพิจารณาโครงการ ตรวจสอบแก้ไข เพื่อความถูกต้องและเหมาะสมในการนำไปใช้ จากนั้นจึงนำโครงการมาปรับปรุงอีกครั้ง เพื่อนำเสนอต่อไป

อภิปรายผล

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรม

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนั้น ครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมรักการอ่านของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2529: 1) และสอดคล้องกับหลักการการสร้างความสำเร็จอ่านในโรงเรียน ซึ่งการประชุมรณรงค์ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2528 (กรมวิชาการ 2529: 12) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนควรจัดให้มีห้องสมุด มุมหนังสือในโรงเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ในการจัดกิจกรรมพบว่าครูภาษาไทยเป็นผู้ริเริ่มจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ มุขกร แซ่มักดี (2531: 198) ที่พบว่า ครูภาษาไทยเป็นผู้ริเริ่มจัดกิจกรรมการสอนทักษะการเขียน ที่เป็นดังนี้เพราะการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนนั้นเป็นหน้าที่ของครูภาษาไทยโดยตรง และโรงเรียนเป็นแหล่งส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมที่สุดกว่าสถาบันอื่น ๆ

ในการกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมนั้น ครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันว่าครูภาษาไทย เป็นผู้กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีทักษะการใช้ภาษา อันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนและในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางการอ่านให้ดียิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับ สมลักษณ์ สุดหอม (2522: 88) ที่พบว่า ความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางภาษา คีขึ้น และสอดคล้องกับ มุขกร แซ่มักดี (2531: 88) ที่พบว่า จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการเขียนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาอันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนและในชีวิตประจำวัน ที่เป็นดังนี้เพราะหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาไทยไว้ว่า เพื่อให้นักเรียนมีความใคร่รู้ใคร่เรียน สามารถแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและในโอกาสต่อไป ทั้งในอาชีพและประโยชน์อื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อหรือค้นคว้าวิทยาการต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523: 15) ดังนั้นโรงเรียนจะต้องพยายามจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมเสริมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายดังกล่าว นอกจากนี้ครูจะต้องพยายามจัดกิจกรรมให้สนองต่อพัฒนาการทางการอ่านของ

เด็กระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือกิจกรรมต้องพัฒนาทักษะให้สูงขึ้น คลิฟฟอร์ด แอล บุษ และ มิลเครด เอช ฮิวเนอร์ (Clifford L. Bush and Mildred H. Heubner 1970: 16-70) กล่าวว่า เด็กระดับ 5 ระดับ 6 ซึ่งหมายถึง เด็กมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่รู้จักแยกแยะ เก็บแนวคิดสำคัญ รู้หลักการวิจารณ์ และเลือกวัสดุอ่าน โดยเฉพาะเด็กระดับ 6 จะมีวุฒิภาวะทางกรอ่านอย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางการอ่านสูงสุด

ในด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่าครูผู้สอนเป็นผู้วางแผน และจัดกิจกรรม รองลงมาครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรม รองลงมาครูผู้สอนวางแผนและจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 70) ที่พบว่า ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผน และจัดกิจกรรมการอ่านในชั้นเรียนมาก ครูวางแผนและนักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมการอ่าน นอกชั้นเรียนมาก ที่เป็นดังนี้เพราะการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนั้น เป็นหลักการที่ดี ดังที่ มาร์วิน ดี อัลคอร์น, เจมส์ เอส คินเดอร์ และ จิม อาร์ ชูเนิร์ต (Marvin D. Alcorn, Jame S. Kinder and Jim R. Schunert 1970: 408) กล่าวว่า ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนั้น เป็นการสนองความต้องการของวัยรุ่น ในด้านที่ต้องการได้รับความสำเร็จจากประสบการณ์ และต้องการรับผิดชอบ ต่อสังคม การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นคือครูควรจะให้เด็กได้ใช้ความคิด สร้างสรรค์ พยายามให้เด็กรับผิดชอบงานและมีส่วนร่วมในการทำงาน

ในด้านเวลาจัดกิจกรรมนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่า จัดในเวลาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สมลักษณ์ สุตหอม (2522: 89) ที่พบว่า เวลาที่ครูและนักเรียนเห็นว่าเหมาะสมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคือ เวลาเรียน และ ลมไชย เจริญวงศ์ (2528: 85) ที่พบว่า เวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมสอนทักษะการพูด คือ เวลาเรียน ส่วนนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าจัดกิจกรรมในเวลาพักและเวลาว่าง ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทรมพรรษ์ (2523: 202) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมควรจัดนอกเวลาเรียนหรืออาจจัดในเวลาพัก รับประทานอาหารกลางวัน หรือตอนเย็นหรือวันหยุด การที่ครูและนักเรียน เห็นแตกต่างกันในเรื่องเวลาจัดกิจกรรมนั้น เพราะว่ากิจกรรมการอ่านมีทั้งกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน มีลักษณะ

กิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนอาจไม่เข้าใจรูปแบบของกิจกรรมเสริมลึกซึ่งพอ ครูอาจให้กิจกรรม ส่งเสริมการอ่านแทรกอยู่ในการสอนในชั้นเรียนโดยที่นักเรียนไม่รู้ตัว นักเรียนเข้าใจรูปแบบของ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ในรูปของการแสดงมากกว่ากิจกรรมการสอนหรือการแนะนำก็ได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านกระทำ เป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ ซึ่งเป็นสิ่งที่สมควรปรับปรุง กิจกรรมส่งเสริมการอ่านควรทำอย่าง สม่ำเสมอ เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก และกิจกรรมส่งเสริมการอ่านบางกิจกรรมอาจ ใช้เวลาในชั้นเรียนเพียง 3-5 นาที เช่น การแนะนำหนังสือแทรกเวลาสอนจะช่วยคลี่คลาย บรรยากาศที่หน้าเบื่อหน่าย และยังเป็นการจัดสถานการณ์ในห้องเรียนให้นักเรียนได้ใกล้ชิดกับ หนังสือตลอดเวลาด้วย

ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม และให้ความร่วมมือดีเพราะมีการให้คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับ ลมโซย เจริญวงศ์ (2528: 86) ที่พบว่า ครูเห็นว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสอนทักษะการพูด เฉพาะกิจกรรมที่มีคะแนนและมีการ วัดผล และบุษกร แซ่มักคิ (2531: 199) ที่พบว่า ครูเห็นว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการสอน ทักษะการเขียนที่มีการวัดผลและการให้คะแนน ส่วนนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า นักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมเพราะกิจกรรมนั้นน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สมลักษณ์ สุธอม (2522: 89) ที่พบว่า นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเฉพาะกิจกรรมที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับ บุษกร แซ่มักคิ (2531: 199) ที่พบว่า นักเรียนเห็นว่านักเรียนร่วมกิจกรรมเพราะกิจกรรมน่าสนใจ ที่เป็นดังนี้ เพราะเป็นไปตามหลักของแรงจูงใจ ดังที่ ริชาร์ด เจ สมิต และ เดล ดี จอห์นสัน (Richard J. Smith and Dale D. Johnson 1976: 20-27) กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจที่ทำให้เด็กอ่าน หนังสือมีทั้งแรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก ได้แก่ การให้รางวัล คำชมเชย รายงานความก้าวหน้า แรงจูงใจภายใน ได้แก่ การได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนาน จากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

ในด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนั้น ครูและนักเรียนเห็น สอดคล้องกันว่ามีการประเมินผลเป็นบางครั้งซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 101) ที่พบว่า มีการประเมินผลทุกครั้งที่จัดกิจกรรมมาก และ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2523: 209) ที่ให้ความเห็นว่า การประเมินผลการจัดกิจกรรมควรประเมินผลทุกครั้ง ที่เป็น

ดังนั้นควรปรับปรุง เพราะการประเมินผลมีหลายวิธีให้เลือกใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์ เพียงใช้วิธีการสังเกตก็นับว่าเป็นการประเมินผลแล้ว ครูจึงควรประเมินผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการประเมินผลโดยวิธีสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 101) ที่พบว่า มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการอ่านโดยการสังเกตมาก ที่เป็นดังนี้ เพราะการประเมินผลโดยการสังเกตนั้นเป็นการประเมินผลที่สะดวกและให้ปฏิกริยามื่อนกลับได้รวดเร็วครูจึงนิยมใช้วิธีนี้

ในด้านความสำเร็จของการจัดกิจกรรมนั้น ทั้งครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันว่า ประสบความสำเร็จปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ บุษกร แซ่มักดี (2531: 207) ที่พบว่า กิจกรรมการสอนทักษะการเขียนประสบความสำเร็จปานกลาง ที่เป็นดังนั้นก็สมควรปรับปรุง ครูภาษาไทยควรหาข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น ให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น ดังที่ สุจิต เพียรชอบ (2525:199) กล่าวว่า ให้นำผลจากการประเมินผลการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

2. ปริมาณ ประโยชน์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

2.1 ปริมาณการจัดกิจกรรม

2.1.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในชั้นเรียน

ด้านกิจกรรมการอ่านในใจ กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นว่ามีปริมาณการจัดมาก คือ ให้นักเรียนอ่านวรรณคดีแล้ววิจารณ์เหตุการณ์ของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับ อวยพร สกุลตัน (2527: จ) ที่พบว่า กิจกรรมการฝึกทักษะการวิพากษ์วิจารณ์ที่ปฏิบัติมาก คือ ให้นักเรียนอ่านแล้วพูดวิจารณ์โดยเนื้อหาที่นำมาวิพากษ์วิจารณ์มากตามลำดับ คือ ตัวละครหรือบุคคลที่รู้จัก บทประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ภาษาที่ใช้ในสื่อมวลชน เป็นต้น ที่เป็นดังนี้ เพราะกิจกรรมการวิพากษ์วิจารณ์เป็นกิจกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแท้จริงตามทฤษฎีของ เพียเจต์ (Piaget, quoted in John P. DeCecco and William R.Crawford, 1974: 74) ที่ว่า เด็กอายุ 11-15 ปี จะรู้จักใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Formal Operation) คือ รู้จักใช้ความคิดรวบยอด คิดวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน

ด้านกิจกรรมการอ่านออกเสียง กิจกรรมที่ทั้งครูและนักเรียน

เห็นว่ามีปริมาณการจัดมาก คือ การฝึกอ่านออกเสียง ร ล และควมกล้ำอื่นจากคำประพันธ์ที่คล้องจองหรือจากบทเพลง ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี เพชรแก้ว (2525: 98) ที่พบว่า นักศึกษาชายหญิงมีความสนใจอ่านวรรณกรรมร้อยกรองมาก ที่เป็นดังนี้เพราะนักเรียนวัยนี้ เป็นวัยที่ต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งอันเป็นศิลปะ ความงดงามและความต้องการโอกาสพักผ่อนและบันเทิง (วิจัยวน อินทรกำแหง 2517: 96-97)

ด้านกิจกรรมการอ่านทำนองเสนาะ กิจกรรมที่ทั้งครูและนักเรียน

เห็นว่ามีปริมาณการจัดมาก ได้แก่ ให้นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มจากแถบบันทึกเสียงหรือจากวิทยากร และให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ร้อยกรอง แล้วอ่านเป็นทำนองเสนาะ ซึ่งสอดคล้องกับ สาลินี หมายเจริญ (2527: 109-110) ที่พบว่า นาฏการที่ใช้ประกอบการสอนภาษาไทยมาก นาฏการหนึ่งคือ การอ่านทำนองเสนาะ และ มัลลิกา พูลสวัสดิ์ (2527: 9) ที่พบว่า ทั้งครูภาษาไทยและนักเรียน เห็นว่ากิจกรรมในห้องเรียนที่ครูจัดมากมีหลายกิจกรรม รวมทั้งที่ครูสาธิตการอ่านทำนองเสนาะด้วยตนเองแล้วฝึกให้นักเรียนอ่าน ที่เป็นดังนี้เป็นการปฏิบัติตามจุดประสงค์หลักสูตรภาษาไทยในข้อที่ว่า ต้องสอนให้นักเรียนได้รู้จักลักษณะภาษาไทยที่มีความไพเราะงดงามอันจะส่งผลถึงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ

ด้านการพิจารณาหนังสือ ทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อ ครูและนักเรียน

เห็นว่ามีปริมาณการจัดน้อยทุกกิจกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ข้อที่ต้องการให้นักเรียนมีรสนิยมที่ดีในการอ่าน รู้จักรวบรวมและงานเขียนที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ 2523: 15) ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะครูและนักเรียนรู้สึกว่าเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องใช้เวลามากในการเตรียมการและการปฏิบัติ ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ทำให้ดีได้ยาก เนื่องจากต้องอาศัยผู้ร่วมกิจกรรมที่เป็นนักอ่านด้วย

ด้านการแสวงหาความรู้จากการอ่าน กิจกรรมที่ทั้งครูและ

นักเรียนเห็นว่ามีปริมาณการจัดมาก คือ ครูมอบหมายงานค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียนและครูแนะวิธีหาเวลาว่างอ่านหนังสือให้นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชุติ ชัชวาลกิจ (2526: 55) ที่พบว่า กิจกรรมเสริมทักษะด้านวรรณคดีที่จัดมาก คือ การทำรายงานค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

และสอดคล้องกับ สุภา หรุจิตตวิวัฒน์ (2526: 164) ที่พบว่า กิจกรรมเสริมทักษะการใช้ภาษาไทยด้านการอ่าน อาจารย์เห็นว่ากิจกรรมอ่านและค้นคว้าจากห้องสมุดปฏิบัติมากกว่าประเภทอื่น ๆ ที่เป็นดังนี้เพราะกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านตามตำราได้ (บันลือ พฤษะวัน 2521: 125) ดังนั้นการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจึงเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามจุดประสงค์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อีกประการหนึ่งการแนะวิธีหาเวลาว่างอ่านหนังสือให้นักเรียนนั้น เป็นเพราะว่า นักเรียนมักจะคิดว่าตนไม่มีเวลาอ่านหนังสืออื่น ๆ อยู่เสมอ ดังที่ เขมชาติ อุ๋นโรสง (2523: 116) พบว่า ปัญหาของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านหนังสือนอกเวลาส่วนหนึ่งคือไม่ค่อยมีเวลาอ่านหนังสือนอกเวลา ดังนั้นครูจึงต้องแนะวิธีหาเวลาว่างอ่านหนังสือให้นักเรียน

2.1.2 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านนอกชั้นเรียน

ด้านการประกวดแข่งขัน กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นว่ามิมีปริมาณการจัดมาก ได้แก่ ประกวดอ่านทำนองเสนาะ ประกวดอ่านออกเสียงร้อยแก้วประเภทต่าง ๆ แข่งขันตอบปัญหาภาษาและวรรณคดีไทย ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 91) ที่พบว่า การประกวดการอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง มีการดำเนินงานมากเช่นกัน ที่เป็นดังนี้เพราะว่ากิจกรรมประกวดการอ่านนั้นเป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2528 ถึงปัจจุบัน (กรมวิชาการ 2529: 451) เป็นการประกวดการอ่านทั่วประเทศทุกระดับการศึกษาโดยจัดประกวดในระดับจังหวัด ในระดับเขตการศึกษา จนถึงระดับในประเทศ นอกจากนี้หน่วยงานเอกชน เช่น ธนาคาร บริษัทต่าง ๆ ก็ให้ความสำคัญต่อการอ่าน โดยการจัดประกวดการอ่านด้วย สำหรับกิจกรรมการตอบปัญหาภาษาและวรรณคดีไทย ที่พบว่ามิมีปริมาณการจัดมากอีกกิจกรรมหนึ่งนั้น สอดคล้องกับ นงนุช พิเชษฐพันธ์ (2529: 87) ที่พบว่า กิจกรรมที่ห้องสมุดปฏิบัติมาก คือ กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา ที่เป็นดังนี้เพราะกิจกรรมนี้เป็นลักษณะของเกมอย่างหนึ่ง ซึ่งให้ทั้งความสนุกสนาน ได้ความรู้และมีรางวัล เป็นแรงจูงใจภายนอกอีกด้วย จึงมีการปฏิบัติมาก

ด้านนิทรรศการและการจัดป้ายนิเทศ ทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อ ทั้งครูและนักเรียนเห็นว่าปริมาณการจัดน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ชูลี ชัชวาลกิจ (2526: 36) ที่พบว่า การจัดนิทรรศการแนะนำหนังสือใหม่หรือหนังสือที่น่าสนใจมีการจัดน้อยและสอดคล้องกับ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 81) ที่พบว่า โดยส่วนรวมกิจกรรมการจัดนิทรรศการและการจัดป้ายนิเทศมีการ

ปฏิบัติน้อย ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่าครูภาษาไทยรู้สึกว่าการจัดบ้ายนิเทศเกี่ยวกับหนังสือทั้ง การแนะนำหนังสือ การแนะนำนักเขียน และเสนอข่าวความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือ หรือ นิทรรศการสัปดาห์หนังสือนั้น เป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานห้องสมุด ครูภาษาไทยจะจัดบ้ายนิเทศ เฉพาะวันสำคัญทางวรรณคดีหรือโอกาสที่มีนิทรรศการทางภาษาไทยหรือวันนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ เท่านั้น ดังที่ มัลลิกา พูลสวัสดิ์ (2527: จ) วิจัยพบว่ากิจกรรมนอกห้องเรียนที่ครูและนักเรียนเห็น สอดคล้องกันว่าจัดมาก คือ การจัดนิทรรศการวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสุนทรภู่ วันเข้าพรรษา เป็นต้น

ด้านการแสดงและรายการบนเวที ทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อ ทั้งครูและนักเรียนเห็นว่าปริมาณการจัดน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ สาลินี หมายเจริญ (2527: 64) ที่พบว่า การจัดงานประกอบการประกอบการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งอาจารย์และ นักเรียนเห็นว่ามี การปฏิบัติน้อย และสอดคล้องกับ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 82) ที่พบว่า โดย ส่วนรวมกิจกรรมประเภทการแสดงปฏิบัติน้อย ที่เป็นดังนี้เพราะว่ากิจกรรมการแสดงและรายการ บนเวทีต้องใช้เวลาเตรียมการมาก จัดแสดงได้ในบางโอกาสไม่บ่อยนัก นอกจากนี้ยังต้องใช้ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว เกี่ยวกับศิลปะการแสดงทั้งของผู้แสดงและผู้ฝึกซ้อมอีกด้วย อีกทั้ง กิจกรรมประเภทการแสดงและรายการบนเวทีน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของนิทรรศการซึ่งเป็นงานใหญ่ ใช้เวลาจัดหลายวัน มีกิจกรรมหลากหลาย มีการเตรียมการมาก เช่น นิทรรศการ บ้ายนิเทศ อภิปราย สนทนา การแสดง ซึ่งแต่ละปีโรงเรียนจัดนิทรรศการไม่บ่อยนัก กิจกรรมการแสดงจึง น้อยตามไปด้วย

ด้านโครงการ โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียนเห็นว่าปริมาณ การจัดน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 82) ที่พบว่า การปฏิบัติด้านโครงการ โดยส่วนรวมน้อย ที่เป็นดังนี้เพราะว่าครูอาจมองว่าโครงการบางโครงการปฏิบัติได้ยากและ ไม่มีเวลาจัด เช่น ตะกร้าหนังสือเคลื่อนที่ อ่านทุกวันวันละ 15 นาที แนะนำการอ่านสู่ โรงเรียนประถมศึกษา และโครงการบางโครงการ เป็นของหน่วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งปฏิบัติกัน เฉพาะโรงเรียนในโครงการร่วมพัฒนาหลักสูตรเท่านั้น ยังไม่แพร่หลายไปถึงโรงเรียนอื่น ในรายข้อพบว่า ครูและนักเรียนเห็นว่าโครงการที่มีปริมาณการจัดมาก คือ โครงการห้องสมุด ทหวิชาภาษาไทย ที่เป็นดังนี้เพราะว่าโดยทั่วไปทหวิชาแต่ละทหวิชาจะมีมุมหนังสืออยู่แล้ว ในมุมหนังสือเหล่านั้นจะมีหนังสืออ่านนอกเวลา มีสื่อการสอน มีมุมนั่งอ่านสำหรับนักเรียนการ จัดมุมหนังสือในทหวิชาให้เป็นห้องสมุดจึงจัดได้ไม่ยาก

2.2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรม

2.2.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในชั้นเรียน

ด้านการอ่านในใจ โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียน เห็นว่ามีประโยชน์มาก ในรายข้อทั้งครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มากเป็นส่วนใหญ่ ข้อที่ครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ การให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วตั้งชื่อเรื่องใหม่ ที่เป็นดังนี้ เพราะกิจกรรมนี้เป็นลักษณะการสังเคราะห์เรื่อง ซึ่งครูและนักเรียนอาจจะมองว่าใช้เวลาฝึกมากกว่าจะวัดผลได้ เมื่อพิจารณาในแง่การได้รับประโยชน์จากทักษะการอ่านแบบสังเคราะห์ นับเป็นทักษะการอ่านที่จำเป็นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะวัยนี้เป็นวัยที่ต้องอ่านหนังสือมาก และประมวลความรู้จากหนังสือแต่ละเล่มมาใช้ประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ต่อไป สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531: 106) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ทักษะการสังเคราะห์เรื่องเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความคิดริเริ่มแต่เป็นความคิดริเริ่มในขอบเขตของปัญหาหรือขอบข่ายงาน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ครูและนักเรียนมองข้ามประโยชน์ของกิจกรรมนี้ไป จากการวิจัยพบว่ากิจกรรมนี้มีปริมาณการจัดน้อย ครูจึงควรให้ความสนใจและหันมาจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

ด้านกิจกรรมการอ่านออกเสียง โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียน เห็นว่ามีประโยชน์มาก ในรายข้อครูเห็นว่ามีประโยชน์มากทุกข้อ แต่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มากบางข้อ ข้อที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ ให้นักเรียนฝึกอ่านข่าว โดยครูสร้างสถานการณ์การอ่านข่าวทางวิทยุ โทรทัศน์ ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นตัวละครในวรรณคดี และให้นักเรียนฝึกแต่งบทโฆษณาแล้วฝึกอ่าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ภารดี ศศิยชาติ (2530: 108) ที่พบว่า ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดกิจกรรมการฝึกทักษะการอ่านข่าว ประกาศ จดหมาย แฉลงการณ์ เหมือนออกอากาศทางวิทยุในห้องปฏิบัติการทางภาษาจะได้รับผลมาก และไม่สอดคล้องกับ วันทมนีย์ ฤทธิคุปต์ (2528: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูและนักเรียนเห็นว่ารายการโทรทัศน์ช่วยเพิ่มพูนทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ปานกลาง ที่เป็นดังนี้เพราะว่า กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมแสดงออกทั้งสิ้น แต่นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ดังผลการวิจัยที่ได้พบนักเรียนคิดว่าข้อบกพร่องของนักเรียน คือ นักเรียนไม่กล้าแสดงออก

ด้านกิจกรรมการอ่านทำนองเสนาะ โดยส่วนรวมทั้งครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก ในรายข้อครูเห็นว่ามีประโยชน์มากทุกข้อ นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มากบางข้อ ข้อที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ ให้นักเรียนแข่งขันท่องคำ

ประพันธ์ไพเราะที่นักเรียนชอบ ที่เป็นดังนี้เพราะนักเรียนขาดการปลูกฝังให้ซาบซึ้งในความงดงามของภาษาในวรรณคดี ซึ่งผิดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อที่ว่าให้นักเรียนประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีตามควรแก่วัยและศักยภาพ นักเรียนอาจรู้สึกว่าการท่องจำ เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กเล็ก ๆ

ด้านการพิจารณาหนังสือ กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีประโยชน์น้อย คือ นักเรียนได้วาทะเกี่ยวกับเรื่องในหนังสือที่อ่าน นักเรียนและครูผลัดกันแนะนำหนังสือที่น่าสนใจทุกครั้งที่คุณครูเข้าสอน ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมรูปแบบการอภิปรายได้วาทะเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านยังไม่แพร่หลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา นักเรียนยังไม่ค่อยรู้จักกิจกรรมเหล่านี้ อีกทั้งกิจกรรมการอภิปราย ได้วาทะเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านยังเป็นกิจกรรมที่จะจัดให้น่าสนใจได้ก็แค่ในกลุ่มนักอ่านเท่านั้น เพราะได้สนทนาในเรื่องเดียวกัน ถ้าผู้ร่วมอภิปรายมีความสามารถ ก็อาจชักจูงความสนใจจากผู้ฟังได้บ้าง ครูและนักเรียนจึงเห็นว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์น้อย

ด้านการแสวงหาความรู้จากการอ่าน กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ บัณฑิตเทศน์แนะนำบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการอ่าน ที่เป็นดังนี้เพราะครูและนักเรียนมองเห็นว่ากิจกรรมนี้เป็นประโยชน์ทางอ้อมที่ให้ผลไม่คุ้มกับการจัดทำ และโรงเรียนมักจัดบัณฑิตเทศน์ในโอกาสพิเศษในวันสำคัญ ๆ เท่านั้น อีกทั้งกิจกรรมหนึ่งที่ครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ การทำจุลสารเกี่ยวกับภาษาไทยประจำห้องแล้วแลกเปลี่ยนกันอ่านระหว่างห้องเรียน ที่เป็นดังนี้เพราะครูไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำวัสดุการอ่าน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนวัสดุการอ่าน และเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและทักษะการเขียนของนักเรียน ทั้งครูและนักเรียนอาจรู้สึกว่าเป็นความยุ่งยากซับซ้อนไม่มีเวลาเพียงพอก็เป็นได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.2 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านนอกชั้นเรียน

ด้านการประกวดแข่งขัน โดยส่วนรวมครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มาก ในรายชื่อครูเห็นว่ามีประโยชน์มากทุกข้อ นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มากเป็นส่วนใหญ่ ข้อที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์น้อย คือ การประกวดร้องเพลงเกี่ยวกับวรรณคดีและคุณค่าทางภาษาไทย การประกวดยอดนักเล่า การประกวดวาดภาพจากเรื่องในหนังสือที่อ่านที่เป็นดังนี้เพราะ เพลงเกี่ยวกับวรรณคดีและภาษาไทยมีน้อย และเป็นเพลงเก่าไม่อยู่ในความนิยม

ของนักเรียน การประกวดขอมักเล่ามันต้องอาศัยศิลปะชั้นสูงทั้งการพูด การเขียน ความรู้รอบตัว และการอ่านหนังสือมาก ๆ ซึ่งนักเรียนอาจจะเห็นว่าศิลปะเหล่านี้เป็นศิลปะเฉพาะบุคคลที่ฝึกฝนยาก จึงเห็นว่ามีประโยชน์น้อย การประกวดวาดภาพจากเนื้อเรื่องในหนังสือที่อ่านก็เป็นจินตนาการระดับสูง ที่นักเรียนอาจรู้สึกว่ายากและแรงจูงใจระหว่างเห็นภาพแล้วอยากอ่านหนังสือมีน้อย ถ้านักเรียนไม่รักศิลปะการวาดจริง ๆ ผลที่ออกมาคงไม่ดีนัก นักเรียนจึงเห็นว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์น้อย

ด้านนิทรรศการและการจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีประโยชน์ คือ ป้ายนิเทศแสดงภาพวาดจากเนื้อเรื่องในหนังสือ ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลสืบเนื่องมาจากกิจกรรมการประกวดวาดภาพจากเนื้อเรื่องในหนังสือ นอกจากนี้ครูยังเห็นว่ากิจกรรมที่มีประโยชน์อีกกิจกรรมหนึ่งคือการพานักเรียนไปชมนิทรรศการสัปดาห์หนังสือที่หน่วยงานอื่นจัด ที่เป็นดังนี้เพราะว่านิทรรศการสัปดาห์หนังสือในต่างจังหวัดยังไม่แพร่หลาย หากจะชมนิทรรศการประเภทนี้ครูต้องพานักเรียนมาชมในกรุงเทพฯ ซึ่งครูอาจเห็นว่าเป็นการลงทุนมากทั้งการเตรียมการ เวลา งบประมาณ และสัปดาห์หนังสือเป็นงานที่จัดหลายวัน กิจกรรมส่งเสริมการอ่านกระจายไปในแต่ละวัน การเดินทางจากต่างจังหวัดเข้ามาชมนิทรรศการในกรุงเทพฯ ทำให้ชมได้ไม่ทั่วถึงก็เป็นได้

ด้านการแสดงและรายการบนเวที กิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์ คือ การแสดงหุ่นมือประกอบการเล่านิทาน การฟังนักเรียนพูดเรื่องหนังสือ ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะครูและนักเรียนมองว่ากิจกรรมการเล่านิทาน เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กเล็ก ไม่เหมาะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนการฟังนักเขียนพูดเรื่องหนังสือนั้นครูอาจรู้สึกว่ายาก และจัดให้น่าสนใจยาก เพราะผู้ฟังจะต้องรู้จักนักเขียนและผลงานของนักเขียนมากพอจึงจะฟังนักเขียนพูดได้สนุก แต่ปัญหาการอ่านของนักเรียนที่พบในการวิจัยครั้งนี้ ในความเห็นของครู คือ นักเรียนไม่รักการอ่านซึ่งแสดงว่านักเรียนยังอ่านหนังสือน้อย

ด้านโครงการ โครงการที่ครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ามีประโยชน์ คือ โครงการอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือที่ได้รับรางวัลทางเสียงตามสาย ที่เป็นดังนี้เพราะว่ารายการเสียงตามสายในโรงเรียน มีระยะเวลาจัดประมาณ 45 นาที ซึ่งโรงเรียนมักใช้เวลาช่วงนี้ประกาศข่าวที่นักเรียนควรทราบ การจัดรายการทางวิชาการทางเสียงตามสาย

เช่น การอภิปรายหนังสือ ใช้เวลานานและช่วง เวลาพักกลางวันเป็น เวลาที่นักเรียนพักรับประทานอาหาร และเปลี่ยนอิริยาบถ จึงไม่สนใจรายการทางวิชาการเท่าที่ควร ครูและนักเรียนจึง เห็นว่ามีประโยชน์น้อย

เมื่อพิจารณาภาพรวมของปริมาณและประโยชน์ของการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านเปรียบเทียบกัน จะเห็นได้ว่า ทั้งครูและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรม ส่วนใหญ่มีปริมาณการจัดน้อย แต่มีประโยชน์มาก ดังนั้นหมวดภาษาไทย และครูผู้สอนจึงควร เร่งจัด กิจกรรมให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้นักเรียนจะได้ประโยชน์จากกิจกรรมมากขึ้นกว่าเดิม

2.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ ไม่มีเวลาจัดกิจกรรมเพราะเนื้อหาในหลักสูตรมีมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ชำนาญ ม่วงศรีศักดิ์ (2527: ง-จ) ที่พบว่าปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย คือ ครูไม่มีเวลามากพอที่จะจัดกิจกรรม และ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 98) พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน คือ เรื่องชั่วโมงเรียนคือสัปดาห์ไม่เหมาะสม ที่เป็นดังนี้ เพราะครูยังไม่ประยุกต์กิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอาจกระทำเพียงวันละเล็กน้อย แต่ทำสม่ำเสมอก็จะเป็นการดี เช่น ในการสอนครูและนักเรียน แนะนำหนังสือคาบละ 1 คน 1 เล่ม ซึ่งอาจใช้เวลาเพียง 3-5 นาที ภาคเรียนหนึ่ง ๆ นักเรียนจะรู้จักหนังสือถึง 30 กว่าเล่ม โครงการอ่านทุกวันวันละ 15 นาที เป็นโครงการที่อาจจัดในช่วงโฮมรูมก็ได้ ดังที่โรงเรียนอนุวิรุฬรเทพพิลารักษ์ (2532) จัดมาแล้ว ในความเห็นของนักเรียนส่วนใหญ่ เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ นักเรียนไม่สนใจกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุภา หวังจิตตวิวัฒน์ (2526: ฉ) ที่พบว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครูคือปัญหาเรื่องงบประมาณมีน้อย อาจารย์ และนักศึกษาไม่ค่อยเข้าใจและสนใจกิจกรรม และ ชุติ ชัชวาลกิจ (2526: ง-จ) ที่พบว่าปัญหาในการจัดกิจกรรม คือ ปัญหาด้านเวลา สถานที่ อุปกรณ์ งบประมาณ และการขาดความสนใจของนักเรียน ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมไม่น่าสนใจ ไม่สนุกสนาน ก็เป็นได้

ด้านข้อบกพร่องของนักเรียน ครูส่วนใหญ่เห็นว่าข้อบกพร่องของนักเรียน คือ นักเรียนไม่รักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528: 89) ที่พบว่า นักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร มีนิสัยการอ่านอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ที่เป็นดังนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่ได้รับการปลูกฝังให้รักการอ่านมาตั้งแต่เล็ก ๆ ทั้งจากที่บ้าน และจาก โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าข้อบกพร่องของนักเรียน คือ นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ซึ่ง สอดคล้องกับ อวยพร สกุลตัน (2527: ง-จ) ที่พบว่าปัญหาสำคัญของนักเรียนในการจัดกิจกรรม การวิพากษ์วิจารณ์ในวิชาภาษาไทย คือ นักเรียนไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออกและ เนื้อหาที่เรียนมีมากเกินไป ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะครูจัดกิจกรรมน้อย นักเรียนจึงไม่ค่อยมีโอกาส ได้แสดงออก

ข้อเสนอแนะจากกลุ่มประชากรนั้น เป็นข้อเสนอแนะพื้นฐาน เช่น ควรจัด กิจกรรมที่น่าสนใจ ควรจัดหาอุปกรณ์ และงบประมาณให้เพียงพอ ควรมีสถวนที่จัดกิจกรรม ให้เหมาะสม ควรมีการประชาสัมพันธ์และประสานงานที่ดี ข้อเสนอแนะเหล่านี้สอดคล้องกับ สุวิมล ไชยวงศ์ (2531: 97-99) ลมโซ้ย เจริญวงศ์ (2528: 87-88) และ บุษกร แซ่มักดี (2531: 101-102) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะที่น่าสนใจเกี่ยวกับหลักสูตร คือควรเพิ่มชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทย จัดวิชาการอ่านเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร และการส่งเสริม การอ่านควรกระทำทุกหมวดวิชาไม่เฉพาะในวิชาภาษาไทยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ครูควรปรับปรุงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจ เปิดโอกาส และชักชวนให้นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วย
2. ครูควรใช้วิธีการสอนการอ่านที่เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนระดับนี้ เช่น การส่งเสริมให้นักเรียนคิด วิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบ เช่น การอภิปราย การแบ่งกลุ่มระดมความคิด การแบ่งหมู่ให้นักเรียนทำงาน เป็นต้น
3. สำหรับสถานที่ในการจัดกิจกรรม ในโรงเรียนที่ยังไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา นั้น ครูจะต้องประยุกต์ใช้สถานที่ที่มีให้เหมาะสมกับกิจกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. ครูควรสอดแทรกกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทุกครั้งที่เข้าสอนโดยการแนะนำ ชักชวนให้นักเรียนอ่านหนังสือเสมอ ๆ ไม่ขาดตอน

5. หมวดภาษาไทยควรแบ่งสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อหนังสืออ่านประกอบให้นักเรียน
ทุก ๆ ปี โดยเฉพาะหนังสืออ่านนอกเวลาในหมวดภาษาไทยควรมีให้เพียงพอตามความต้องการ

6. ครูภาษาไทยควรสนับสนุนและชักชวนให้ครูหมวดอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการ
ส่งเสริมการอ่าน และช่วยกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทุก ๆ หมวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ
ชักชวนให้ฝ่ายบริหารยึดนโยบายการส่งเสริมการอ่านเป็นนโยบายหลักของโรงเรียน

7. ผู้มีหน้าที่ให้การนิเทศ ควรนิเทศเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจ
แก่ครูผู้สอนด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องการนำเสนอโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียน
2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่อการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย